

DIFFERENTIAL YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIGA INGLIZ TILIDAGI SODDA DIALOGLARNI O'RGATISH METODIKASI

Annotatsiya. Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilidagi sodda dialoglarni differensial yondashuv asosida o'rgatish masalasi yoritiladi. O'quvchilarning so'z boyligi, tinglab tushunish darajasi va og'zaki javob berish sur'atini aniqlash, umumiy muloqot maqsadiga xizmat qiladigan turli tayanchlar bilan topshiriqlar tuzish, juftliklarni moslashuvchan tashkil etish hamda og'zaki nutqni kuzatiladigan mezonlar asosida baholash tartibi bayon qilinadi. Tayanch replikalarni bosqichma-bosqich kamaytirish orqali o'quvchini namunaga ergashishdan mustaqil savol-javobga olib borishning metodik imkoniyatlari asoslanadi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinf, ingliz tili, sodda dialog, differensial yondashuv, og'zaki muloqot, juftlikdagi ish, nutqiy tayanch, baholash.

A METHODOLOGY FOR TEACHING SIMPLE ENGLISH DIALOGUES TO PRIMARY SCHOOL PUPILS THROUGH DIFFERENTIATED INSTRUCTION

Abstract. This article examines the teaching of simple English dialogues to primary school pupils through differentiated instruction. It describes how to identify differences in vocabulary, listening comprehension and response pace; design tasks with varying support toward a shared communicative goal; organise flexible pairs; and assess spoken interaction against observable criteria. It also explains how gradually withdrawing prompts can help pupils move from reproducing a model dialogue to asking and answering questions independently.

Keywords: primary school pupils, English, simple dialogue, differentiated instruction, spoken interaction, pair work, language support, assessment.

МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ ПРОСТЫМ ДИАЛОГАМ НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ НА ОСНОВЕ ДИФФЕРЕНЦИРОВАННОГО ПОДХОДА

Аннотация. В статье рассматривается обучение учащихся начальных классов простым диалогам на английском языке на основе дифференцированного подхода. Описываются выявление различий в словарном запасе, понимании речи на слух и темпе ответа, разработка заданий с разной степенью опоры при общей коммуникативной цели, гибкая организация работы в парах и оценивание устного взаимодействия по наблюдаемым критериям. Обосновываются методические возможности постепенного сокращения опор для перехода от воспроизведения образца к самостоятельным вопросам и ответам.

Ключевые слова: учащиеся начальных классов, английский язык, простой диалог, дифференцированный подход, устное общение, работа в парах, речевая опора, оценивание.

Kirish. Boshlang'ich sinfdagi ingliz tilini o'rgatishning amaliy natijasi o'quvchining oddiy vaziyatlarda suhbatdoshiga murojaat qilishi, savolni tushunishi va unga mos javob bera olishida namoyon bo'ladi. O'quvchilar darsga turli so'z boyligi, nutqiy dadillik va tinglab tushunish tajribasi bilan keladi. Hammaga bir xil hajmdagi dialogni bir xil muddatda takrorlatish ayrim o'quvchiga yetarli yordam bermaydi, boshqasiga esa mustaqil muloqot imkonini cheklaydi. Shu bois bir mavzu va bitta nutqiy vazifa saqlangan holda tayanch, javob hajmi va topshiriq

murakkabligini moslashtirish maqsadga muvofiq. Boshlang'ich ta'lim bosqichida ingliz tilidagi dialogni o'rgatish o'quvchining alohida so'zlarni bilishidan ko'ra kengroq nutqiy harakatni talab etadi. U suhbatdoshining savolini tinglab tushunishi, javob uchun mos so'zni tanlashi, qisqa gap tuzishi va navbat bilan so'zlashishi kerak. Ushbu harakatlarning har biri turli o'quvchi uchun turlicha qiyinchilik tug'diradi: ayrim o'quvchi savol mazmunini tushunsa-da, javobni boshlashga qiynaladi; boshqasi gap qolipidan foydalana oladi, lekin suhbatdoshining kutilmagan javobiga munosabat bildirolmaydi. Shuning uchun dialog ustidagi ishda barcha bolaga bir xil matnni yodlatish bilan cheklanish muloqotning aynan qaysi bosqichida yordam zarurligini ko'rsatmaydi. O'qitish vazifasi o'quvchining mavjud nutqiy imkoniyatini aniqlab, uni keyingi mustaqil replikaga olib boradigan mos tayanchni tanlashdan iborat. Ingliz tili darsida sodda dialog uchun salomlashish, o'zini tanishtirish, o'quv qurollarini so'rash, rang va buyumlarni aniqlash kabi bolaga tanish vaziyatlar tanlanadi. Vaziyat tanish bo'lsa, o'quvchi yangi so'z va gap qolipining nima uchun kerakligini anglaydi. Masalan, sherigida qaysi rangdagi qalam borligini bilish vazifasida savol berish ham, javobni eshitish ham topshiriqni bajarish uchun zarur bo'ladi. Bunday vazifada o'qituvchi avval savol va javobning ma'nosini ko'rsatadi, so'ng o'quvchilarga gapirish imkonini beradi. Dialogning o'quv qiymati faqat replikalar soniga bog'liq emas; savolning vaziyatga mosligi, javobning eshitilgan nutq bilan bog'liqligi va o'quvchining suhbatda faol qatnashishi ham hisobga olinadi.

Sodda dialog ikki suhbatdosh o'rtasidagi kundalik vaziyatga mos qisqa savol-javob almashinuvi sifatida tushuniladi. Salomlashish, o'zini tanishtirish, buyum yoki rang haqida so'rash, yoqtirgan mashg'ulotini aytish kabi vaziyatlar boshlang'ich sinf o'quvchisining hayotiy tajribasiga yaqin. Dialogni o'zlashtirish tayyor gaplarni yoddan aytish bilan tugamaydi: o'quvchi suhbatdoshining javobiga qarab o'z replikasini tanlashi, kerak bo'lsa savolni qaytarishi va muloqotni yakunlay olishi kerak. Dialogik nutqda til materialini o'zlashtirish va undan muloqotda foydalanish bir-biriga bog'liq. O'quvchi "What is this?" savolining shaklini bilishi mumkin, ammo suhbat paytida savol berish navbati kelganini sezmasa yoki javobni tinglamasa, vazifa bajarilmaydi. Shu sababli mashqlar avval vaziyatni tushunishga, keyin tinglab farqlash va nutqiy namuna bilan ishlashga, undan so'ng juftlikdagi mustaqil savol-javobga yo'naltiriladi. Mashq ketma-ketligida yordam asta-sekin kamaytiriladi: dastlab tasvir va to'liq gap qolipi beriladi, keyingi urinishda faqat tayanch so'z qoladi, yakunda o'quvchi mavzuga mos savolni o'zi tanlaydi. O'quvchi qaysi bosqichda qiynalayotganiga qarab yordamni qayta berish mumkin. Bunday moslashuv sinfdagi barcha bolaga umumiy muloqot maqsadida qatnashish imkonini yaratadi. Differensial yondashuvning mazkur mavzudagi amaliy vazifasi o'quvchilar uchun alohida maqsadlar belgilash emas, bitta maqsadga erishish yo'lida nutqiy tayanchni moslashtirishdir. Ayrim juftlikka savol va javob yozilgan kartochka, boshqasiga faqat rasm va kalit so'zlar, yana boshqasiga vaziyatning o'zi berilishi mumkin. Har bir holatda o'quvchi sherigidan ma'lumot so'rashi, javobni eshitishi va unga munosabat bildirishi lozim. O'qituvchi shu jarayonda qaysi o'quvchi savolni mustaqil ayta olishini, kim javob boshlash uchun so'zga muhtojligini va kimning suhbat navbatini saqlashda ko'makka ehtiyoji borligini kuzatadi. Keyingi mashqdagi yordam miqdori aynan shu kuzatuvga tayanadi. Shu tariqa dialogni o'rgatish jarayoni o'quvchining individual qiyinchiligini ko'rish, mos yordam berish va mustaqil nutqqa o'tishini tekshirish izchilligida tashkil etiladi.

Tadqiqot obyekti va qo'llanilgan metodlar. Tadqiqot obyekti sifatida boshlang'ich sinflarda ingliz tilidagi sodda dialoglarni o'rgatish jarayoni olindi. Tadqiqotda nazariy-metodik tahlil qo'llanildi: differensial ta'lim va og'zaki muloqot bo'yicha adabiyotlar tahlil qilindi, dialog topshiriqlarining tayanch darajalari qiyoslandi, yoshga mos nutqiy vaziyatlar modellashirildi va kuzatiladigan baholash mezonlari ishlab chiqildi. Tadqiqot predmeti sodda dialogni o'rgatishda nutqiy tayanchlarning turi, ularni tanlash tartibi va bosqichma-bosqich kamaytirish usullaridan iborat. Tahlil birligi sifatida dialogning vaziyati, o'quvchiga berilgan ko'rsatma, savol va javob replikalari hamda ushbu replikalarni aytishda foydalanilgan yordam belgilandi. Bir xil muloqot maqsadi doirasida topshiriqning uch ko'rinishi taqqoslandi: to'liq gap qolipi va rasmlilayanch, qisman to'ldiriladigan gap va kalit so'zlar, mustaqil savol-javob. Ushbu qiyoslash tayanchlar qaysi

nutqiy qiyinchilikni yengillashtirishini va qaysi vaziyatda yordamni kamaytirish mumkinligini tushuntirishga xizmat qiladi. Nazariy tahlilda boshlang'ich yoshdagi o'quvchiga mos vaziyatning aniqligi, dialog replikalarining qisqaligi va topshiriqdagi bitta muloqot maqsadining saqlanishi asosiy mezon qilib olindi. Dialogning o'zi bilan birga uni bajarish sharoiti ham ko'rib chiqildi: o'quvchi sherigining javobini oldindan biladimi, tanlash uchun rasmga egami va suhbatni davom ettirish uchun yetarli so'z biladimi. Shu belgilar yordam turini aniqlashga imkon beradi. Tahlilning chegarasi nazariy-metodik qiyoslash va dialog vaziyatlarini modellashtirish bilan belgilanadi.

Dialogga tayyorgarlik o'quvchining mavjud imkoniyatini aniqlashdan boshlanadi. O'qituvchi mavzuga oid uch-to'rtta tanish so'zni aytishni, oddiy savolni tinglab tushunishni va sherigiga bitta javob qaytarishni so'raydi. Kuzatuvda "so'zni biladi yoki bilmaydi" degan umumiy bahodan tashqari, javob uchun ko'rgazmali tayanchga muhtojligi, savolni takror eshitish zarurati va javobni boshlashdagi qiyinchilik qayd etiladi. Bunday qisqa aniqlash topshirig'i keyingi darsdagi yordamni rejalashga xizmat qiladi. Masalan, o'qituvchi rasmni ko'rsatib buyum nomini so'raydi, keyin shu buyum haqida ingliz tilida berilgan savolni tinglatadi va bir replikali javobni kutadi. Bu uch harakat so'zni bilish, savolni tushunish va javobni tuzishdagi qiyinchiliklarni alohida ko'rsatadi. Faqat so'z topishda qiynalgan bolaga rasm bilan so'z kartochkasi kerak bo'lishi mumkin; savolni tushunib, gapni boshlay olmagan bolaga javobning birinchi qismi beriladi. Agar o'quvchi javobni aytib, sherigiga savol bera olmasa, navbat bilan gapirishni ko'rsatadigan juftlik mashqi tanlanadi. Kuzatishda o'quvchining bir martalik xatosi barqaror daraja deb qabul qilinmaydi. Savolni eshitmay qolish, ko'rsatmani tushunmaslik yoki notanish rasm ham javobga ta'sir qilishi mumkin. Shu sababli ayni nutqiy harakat boshqa tanish vaziyatda qisqa qayta tekshiriladi. O'quvchining qiyinchiligiga mos yordam aniqlangach, uni keyingi vazifada qisqartirish imkoniyati ham rejalashtiriladi.

O'rgatishning dastlabki bosqichida vaziyat va kommunikativ maqsad tushuntiriladi. Masalan, "Do'stingning qaysi rangni yoqtirishini bilib ol" vazifasi o'quvchiga savol nima uchun kerakligini ko'rsatadi. O'qituvchi ikki personaj o'rtasidagi qisqa dialogni tabiiy sur'atda namoyish etadi, so'ng rasm va harakat orqali asosiy ma'noni ochadi. Dastlab o'quvchi javobning mazmunini tushunishi, undan keyin replikalarning aytilish tartibini mashq qilishi lozim. Namoyishda asosiy e'tibor so'zlarning ketma-ketligidan tashqari savol berish maqsadi va javobni tinglashga qaratiladi. Birinchi mashqda o'quvchi to'liq qolipga tayanib gapiradi; keyingisida o'sha maqsadni saqlagan holda rasm yoki kalit so'zdan foydalanadi. Juftliklar o'rtasida vaziyat almashtirilganda yodlangan matnni takrorlash emas, tanish til birliklarini yangi javobga mos qo'llash tekshiriladi. Dialogni baholashda yordam bilan bajarilgan va mustaqil bajarilgan nutqiy harakatlar alohida qayd etiladi.

Olingan natijalar va ularning tahlili. Nazariy-metodik tahlil asosida sodda dialogni o'rgatishning to'rt bosqichli tartibi ishlab chiqildi: dastlabki nutqiy imkoniyatni aniqlash, umumiy vaziyatni namoyish etish, turli darajadagi tayanch bilan juftlikda mashq qilish hamda tayanchlarni qisqartirgan holda yangi sherik bilan muloqotni takrorlash. Har bir bosqich keyingisiga tayyorlaydi; o'qituvchi o'quvchi javobini kuzatib, yordamni oshiradi yoki kamaytiradi. Bosqichlarning nutqiy mazmuni quyidagicha aniqlashtirildi: dastlab savolni anglash, keyin javob uchun til birligini tanlash, undan so'ng sherik bilan replikalarni almashish va yakunda tayanchsiz suhbatlashish. Shu bog'lanish qaysi yordamni qachon berish kerakligini belgilaydi. Masalan, savolni tinglab tushunmagan o'quvchiga javob qolipini ko'paytirish muammoni hal etmaydi; avval savolning vaziyatdagi ma'nosi rasm va namoyish orqali aniqlashtiriladi. Savolni anglagan, ammo javobni tuzolmagan o'quvchiga esa gapning boshlanishi yordam beradi.

Talaffuz ustida ishlash dialog mazmunidan ajralmasligi lozim. O'quvchining savoli suhbatdoshiga tushunarli bo'lishi, so'roq ohangi esa muloqotga mos kelishi muhim. O'qituvchi muloqot davomida har bir tovushni darhol to'xtatib tuzataversa, suhbatning tabiiy oqimi uziladi. Shuning uchun ma'noni buzadigan xato qisqa yordam bilan tuzatiladi, qolganlari esa faoliyatdan keyin namuna asosida mashq qilinadi. Savol va javobni tushunarli aytish mashqida bir xil til materialini turli darajadagi tayanch bilan berish mumkin. Birinchi ko'rinishda o'quvchi eshitgan savolini rasmga qarab takrorlaydi. Ikkinchi ko'rinishda rasmga mos savolni kalit so'z yordamida tuzadi. Uchinchi ko'rinishda esa suhbatdoshidagi ma'lumotni aniqlash uchun mos savolni

mustaqil tanlaydi. Uchala ko'rinish ham bir xil suhbat vaziyatida sinab ko'riladi; topshiriqning farqi muloqot maqsadida emas, o'quvchiga ajratilgan nutqiy yordamda bo'ladi.

Dialog mazmunini differensiallashtirish o'quvchilarning qiziqishidan ham foydalanadi. Mavzu bitta bo'lsa-da, bola sevimli o'yinchog'i, hayvoni yoki maktab buyumi haqida so'rashi mumkin. Tanlov doirasini cheklangan va tushunarli saqlash kerak: ortiqcha variantlar boshlang'ich sinf o'quvchisining e'tiborini kommunikativ maqsaddan chalg'itishi mumkin. Shaxsiy tanlov esa sherikning javobini oldindan bilmaslikka va suhbatni tinglashga turtki beradi.

O'qituvchining yo'riqnomasi qisqa va bir ma'noli bo'lishi kerak. Namoyish davomida "Ask", "Listen", "Answer", "Change roles" kabi sodda buyruqlar harakat bilan ko'rsatiladi. Agar o'quvchi vazifani boshlay olmasa, muammo doimo inglizcha so'z bilmasligida emas; ba'zan kim savol berishi yoki qachon rol almashishi tushunarsiz bo'ladi. Metodik kuzatuv tilga oid qiyinchilikni tashkiliy qiyinchilikdan ajratishi zarur.

Metodik tahlil birliklari muloqot vazifasi, topshiriqdagi tayanch turi, o'quvchi replikasi va suhbatdoshga javob qaytarish harakati sifatida belgilandi. Dialogning sifati so'zlarni xatosiz takrorlash bilangina emas, savolning vaziyatga mosligi, javobning tinglangan mazmun bilan bog'liqligi, navbat almashinuvi va yordam kamayganda muloqotni davom ettira olish orqali ko'rib chiqildi. Bunday mezonlar differensial topshiriqlarning umumiy o'quv maqsadiga qanchalik xizmat qilishini tahlil etishga imkon beradi. Axborot almashish vazifasida suhbatdoshlar bir-birining javobini oldindan bilmasligi muhim. Agar hamma o'quvchiga javobi yozilgan bitta dialog tarqatilsa, savolni eshitish va unga mazmunli javob berish zarurati kamayadi. Juftlikdagi axborot almashish topshirig'i shu farqqa tayangan holda tashkil etilishi mumkin: har bir bola o'zida yo'q ma'lumotni sherigidan so'rab oladi. Yordamga ehtiyoji bor o'quvchi savol qolipidan foydalanadi, tayyorroq o'quvchi esa shu maqsadga xizmat qiladigan savolni mustaqil tuzadi. Har ikki holatda o'qituvchi savolning tushunarligini va javobning vazifaga mosligini kuzatadi.

Birinchi bosqich natijasi o'quvchilarni qat'iy guruhlariga taqsimlash emas, ayni dialog uchun qanday yordam zarurligini bilishdir. Masalan, savolni tushunib, javobni boshlay olmagan o'quvchiga birinchi so'z tayanchi yetarli bo'lishi mumkin. Savolning ma'nosini tushunmagan o'quvchiga esa tasvir va namoyish zarur. Bu farqlarni ajratish topshiriqni bevosita qiyinchilik sababiga moslashtirishga yordam beradi.

Ikkinchi bosqichda namuna dialogini hamma birgalikda takrorlashi mumkin, biroq keyingi faoliyat bir xil bo'lib qolmasligi kerak. Bir guruh rasm va to'liq gap qolipi bilan ishlasa, ikkinchi guruh gapning ayrim qismlarini mustaqil to'ldiradi, uchinchi esa savol mazmunini saqlagan holda boshqa so'z tanlaydi. Qaysi darajadagi yordam berilishidan qat'i nazar, baholashning asosiy savoli bir xil: o'quvchi suhbatdoshidan kerakli ma'lumotni so'ray oldimi va javobni tushundimi?

Uchinchi bosqichda juftlikdagi rollarni navbatlashtirish o'quvchining faol nutqiy ishtirokini ko'rsatadi. Ikki bola bir dialogni ikki xil rolda bajarganda savolni aytish va javobni tinglash alohida mashq qilinadi. O'qituvchi bir juftlik bilan uzoq shug'ullanib qolmasdan, qisqa kuzatuv belgilari orqali bir necha juftlikdagi qiyinchilikni qayd etishi mumkin: savolni boshlash, navbat kutish, javobni mavzuga mos aytish. Dastlabki urinishda savol bergan bola keyingi urinishda javob beradi; sherigi esa aksincha harakat qiladi. Shunda har bir o'quvchi tinglash, savol tuzish va javob qaytarishni mashq qiladi. O'qituvchi tayanch bilan muvaffaqiyatli gapirgan bolaga keyingi suhbatda qisqaroq ko'rsatma beradi. Agar mustaqil urinishda muloqot to'xtasa, yordam qayta beriladi va bola shu vazifani boshqa sherik bilan takrorlaydi.

To'rtinchi bosqichda tayanchning kamaytirilishi mustaqillikni tekshiradi. O'quvchi dastlab yozilgan qolip bilan gapirib, so'ng faqat rasmga qarab javob bersa, yodlangan nutqdan vaziyatga mos nutqqa o'tish kuzatiladi. Agar tayanch olib tashlanganda dialog to'xtab qolsa, o'qituvchi avvalgi bosqichga qaytadi va yetishmayotgan birikmani qayta mashq qildiradi. Bosqichlar qat'iy jadval emas, o'quvchi javobiga ko'ra moslashtiriladigan tartibdir.

Topshiriqni "What is in your bag?" vaziyati misolida aniqlashtirish mumkin. O'qituvchi haqiqiy buyum yoki tasvir yordamida savolning ma'nosini ko'rsatadi. Birinchi turdagi kartada "What is in your bag? — A ..." qolipi va rasm mavjud; ikkinchisida faqat buyumlar tasvirlangan; uchinchisida o'quvchi savolga qo'shimcha ravishda buyumning rangini so'raydi. Yakunda barcha

o'quvchi sherigi sumkasidagi buyumni aniqlashi va uning javobiga mos munosabat bildirish kerak.

Baholashda to'rtta kuzatiladigan ko'rsatkich tanlanadi: vaziyatga mos savol bera olish, savolni tinglab mazmunli javob qaytarish, suhbat navbatini saqlash va berilgan yordamdan keyin mustaqil replikaga o'tish. Har bir ko'rsatkich "mustaqil", "tayanch bilan", "hali yordam zarur" holatlarida qayd etiladi. Bunday belgilash bolani boshqa o'quvchi bilan taqqoslashdan ko'ra, uning avvalgi va keyingi harakatidagi o'zgarishni kuzatishga xizmat qiladi. Birinchi urinishda rasm va to'liq qolip bilan gapirgan o'quvchi keyingi urinishda faqat rasm yordamida savol bera olsa, yordamga ehtiyoj kamaygani qayd etiladi. Bunday qayd keyingi mashqni tanlash uchun zarur bo'lgan metodik axborotni beradi.

Xulosa. Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilidagi sodda dialoglarni o'rgatishda differensial yondashuv umumiy kommunikativ maqsadni saqlagan holda nutqiy tayanch, javob hajmi va yordam sur'atini moslashtirishga asoslanadi. O'quvchining mavjud imkoniyatini qisqa vazifalar orqali aniqlash hamda juftlikdagi muloqotni kuzatish o'qituvchiga ayni paytda qanday yordam kerakligini belgilash imkonini beradi. Dialogni o'rgatish vaziyatni namoyish etish, tayanchli savol-javob, rollarni almashtirib mashq qilish va tayanchni kamaytirib mustaqil muloqotga o'tish izchilligida tashkil etiladi. Savolning mazmunga mosligi, javobning suhbatdosh nutqiga bog'liqligi va nutqiy navbatning saqlanishi baholashning asosiy mezonlari hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Jalolov J.J. Chet tili o'qitish metodikasi. - Toshkent: O'qituvchi, 2012. - 434 b.
2. Qo'ldosheva N.A. Boshlang'ich sinf ingliz tili darslarida o'quvchilarning muloqot madaniyati ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi: dissertatsiya avtoreferati. - 2025. - URL: <https://library.ziynet.uz/book/140827>
3. Sulaymanova B.R. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirish metodikasini takomillashtirish: PhD dissertatsiyasi himoyasi e'loni. - URL: <https://oak.uz/index.php/pages/27554>
4. Sharipova M.E. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kognitiv-kommunikativ kompetensiyalarini shakllantirish metodikasi: dissertatsiya avtoreferati. - 2025. - URL: <https://library.ziynet.uz/book/137822>
5. Rsaliyev A.T. Ingliz tili darslarida didaktik o'yinlar vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarining leksik kompetensiyasini shakllantirish: PhD dissertatsiyasi himoyasi e'loni. - URL: <https://oak.uz/pages/24340>
6. Mutalliyeva M.B. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishda kommunikativ topshiriqlarning didaktik imkoniyatlari // Farg'ona metodika maktabi. - 2026. - № 5. - B. 48–53.
7. G'ulomjonova G.I. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ingliz tili darslarida refleksiv ko'nikmalarni shakllantirish: rus pedagogikasi metodik yondashuvlari // Universal xalqaro ilmiy jurnal. - 2025. - 2(5). - B. 325–330.
8. Kurbaniyazova M.R., Xoliqulova O.O. Yosh o'quvchilarga ingliz tilini samarali o'rgatish usullari va yo'llari // Ustozlar uchun. - 2025. - 73(3). - URL: <https://scientific-jl.com/uuc/article/view/20502>